

Om te beginnen: Geduld is een schone zaak...

De tijd die nodig is om soortenrijk grasland te ontwikkelen hangt af van factoren als grondsoort, vochttoestand en aanwezigheid van voldoende zaden. In zeer natte en zeer droge situaties gaat de ontwikkeling het snelst. Voor nat schraalland, kan meer dan 10 jaar ontwikkeltijd nodig zijn vanaf de fase Engels raaigrasland. Geduld, aandacht voor uw perceel en doorzettingsvermogen zijn hierbij noodzakelijk.

Beheeradviezen Kruiden- en Faunarijk grasland (beheertype N 12.02)

Het is de bedoeling dat u Kruiden- en Faunarijk grasland in stand houdt of dat het doorontwikkelt naar vochtig hooiland en nat schraalland. Het beheer bestaat voornamelijk uit verschrallen door maaien en afvoeren. In de ontwikkelfase vooral verschrallen en voorkómen van ongewenst (on-)kruid, en de instandhoudingsfase vooral het juiste beheer voor ontwikkeling van kruiden.

Fase	Beheermaatregelen perceel
Algemeen	Geen bemesting, geen of beperkte beweiding en geen chemische onkruidbestrijding
Ontwikkelfase	Veelvuldig maaien en afvoeren: 2-3 sneden
	Eerste maaibeurt in de tweede helft van mei, stoppel > 5 cm hoog
	Maai voordat ongewenste soorten zaad zetten
	Hanteer minimaal 5 weken tussen 2 maaisneden
	Laatste snede laat in najaar: gewas kort de winter in laten gaan
	Verwijder ongewenste soorten met wortel en al. Voorbeelden: grote brandnetel, pitrus, Jacobskruiskruid (giftig voor vee!), akkerdistel, ridderzuring en krulzuring.
	Soms extensieve beweiding toegestaan: max 1,5 GVE/ha, na 1 mei.
	Bloten niet voor 15 augustus
Instandhoudingsfase	Twee maaisneden per jaar: maaien en afvoeren
	Eerste snede na 15 juni
	Tweede snede met 7 weken ertussen
	Bij elke maaisnede blijft 15% van de vegetatie staan. Kies steeds andere delen. Kies delen op hoeken, randen of met stengel grassen die weinig legering gevoelig zijn.
	Zorg dat de niet overstaande stukken kort de winter in gaan, eventueel door bloten of bij uitzondering kort naweiden, waarbij vertrapping wordt voorkomen.
Ontwikkeling kruiden	Blijft spontane ontwikkeling van nieuwe soorten uit, dan kun u de kiemkracht van aanwezige zaden in de bodem te stimuleren door: - op beperkte schaal lichte zodebeschadiging toe te passen - tijdelijk of wisselend over te stappen op nabeweiding Een andere mogelijkheid is het aanvoeren van zaden door: - verspreiden van maaisel van een nabijgelegen soortenrijk perceel met het juiste natuurtype
Plaagonkruiden	Zorg dat plaagsoorten niet tot bloei/zaadsetting komen door middel van actief (meermaals) maaien, bloten, uitsteken of bloemknoppen verwijderen. Niet te korte stoppel: > 5 cm. Bij overmatig pitrus, witbol: regelmatig maaien.
	Verzuring kan de ontwikkeling van graslanden belemmeren. Meet de zuurgraad van de bodem op verschillende plekken en zorg zo nodig voor buffering middels bekalking.

Fase	Beheermaatregelen oevers langs Kruiden & Faunarijk grasland
Algemeen	Geen bemesting, geen beweiding en geen chemische onkruid bestrijding
Ontwikkelfase	Is maatwerk, zie logboek
Instandhoudingsfase	

Fase	Beheermaatregelen Beheerpaden bij Kruiden & Faunarijk
Algemeen	Geen bemesting. Geen beweiding en geen chemische onkruid bestrijding
Ontwikkelfase	Maaien en afvoeren: 2-3 sneden
	Eerste maaibeurt in de tweede helft van mei, stoppel 5 cm hoog
	Extra maaibeurt eind juni
	Laatste snede laat in najaar: gewas kort de winter in laten gaan
	Verwijder ongewenste soorten met wortel en al. Voorbeelden: grote brandnetel, pitrus, Jacobskruiskruid (giftig voor vee!), akkerdistel, ridderzuring en krulzuring.
Instandhoudingsfase	Tweemaal per jaar maaien en afvoeren
	Eerste snede na 15 juni, tweede snede na 1 augustus
Welke kruiden?	In de ontwikkelfase een toename van soorten als veldzuring, pinksterbloem en kruipende boterbloem. Later Echte koekoeksbloem, gewone brunel, gewone margriet, grote ratelaar, kamgras, knoopkruid,
Welke vlinders?	Argusvlinder, bruin blauwtje, hooibeestje

Kruiden- en Faunarijk Grasland met veel echte koekoeksbloemen

Bron: Marco Roepers, Wikipedia
en met dank aan Bureau Bui-TeGewoon

Bloemen, Kruiden & Vlinders (bron: Wikipedia)		
Veldzuring	Pinksterbloem	Kruipende boterbloem
		
Echte koekoeksbloem	Gewone brunel	Gewone margriet
		
Grote ratelaar	Kamgras	Knoopkruid
		
Argusvlinder	Bruin blauwtje	Hooibeestje
